

ЗБІРНИК КРУГЛОГО СТОЛУ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

**ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ
ТА ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Вінниця, 2026 року

УДК 342.9:351.74(477))

С75 Сталий розвиток правоохоронної системи та публічної безпеки в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів круглого столу. (м. Вінниця, 19 січня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив., Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

Альона Сергіївна БАХАЄВА,

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університету внутрішніх справ,

заступник начальника відділу аналітичної роботи та організації управління

<https://orcid.org/0000-0002-6498-2213>

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво трансформував характер міжособистісної взаємодії, зокрема у сфері приватних відносин. Цифрові платформи, месенджери та соціальні мережі стали невід'ємною частиною повсякденного життя, однак разом із розширенням можливостей комунікації вони створили нові інструменти впливу на особу. У контексті домашнього насильства це зумовило появу дискусій щодо доцільності виокремлення кібернасильства як самостійної форми насильницької поведінки.

Інформаційно-комунікаційні технології являють собою сукупність технічних інструментів, цифрових ресурсів і методів, що забезпечують збирання, обробку, передавання та зберігання інформації. Їх ключовою ознакою є здатність організовувати дистанційну взаємодію, забезпечувати швидкий доступ до персональних даних і підтримувати постійний зв'язок між особами. Саме ці характеристики створюють передумови для використання ІКТ як інструменту психологічного, економічного та сексуального впливу у межах домашнього насильства.

У науковому дискурсі поняття «кібернасильство» трактується як агресивна, умисна поведінка, що здійснюється із застосуванням цифрових засобів комунікації з метою приниження, контролю, залякування або переслідування постраждалої особи. Водночас аналіз змісту таких дій свідчить, що вони не

формують нової самостійної форми насильства, а охоплюються вже існуючими категоріями, закріпленими в законодавстві [1, с. 277; 2, с. 71; 3, с. 172; 4, с. 2].

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає чотири форми насильства: фізичне, психологічне, економічне та сексуальне. Використання ІКТ не змінює природи цих форм, а лише модифікує спосіб їх реалізації. Домашнє насильство у цифровому середовищі не створює нової сутнісної категорії, а розширює інструментарій уже відомих механізмів примусу [5].

Психологічне насильство, вчинене з використанням ІКТ, може проявлятися у формі кіберсталкінгу, цифрового контролю над особистими акаунтами, нав'язливого моніторингу комунікацій, публічного приниження в соціальних мережах, погроз або шантажу через електронні повідомлення. До цієї ж категорії належить ізоляція постраждалої особи шляхом обмеження її цифрових контактів або блокування доступу до засобів зв'язку.

Економічне насильство у цифровому вимірі охоплює обмеження або блокування доступу до онлайн-банкінгу, електронних гаманців чи спільних рахунків, примусове отримання паролів, контроль витрат через цифрові платформи, а також позбавлення доступу до електронних ресурсів, необхідних для працевлаштування або навчання. Такі дії мають економічну природу незалежно від того, здійснюються вони фізично чи дистанційно.

Сексуальне насильство із використанням ІКТ включає примус до створення інтимного контенту, шантаж поширенням приватних зображень, несанкціоноване розповсюдження матеріалів сексуального характеру, створення фейкових акаунтів із сексуалізованим змістом та нав'язливе надсилання порнографічних матеріалів. Усі ці прояви зберігають ознаки сексуального примусу, навіть якщо вони реалізуються виключно в цифровому середовищі.

Отже, кібернасильство не має окремої онтологічної форми, яка б виходила за межі вже встановлених категорій домашнього насильства. В основі кожного

такого діяння лежить психологічний тиск, економічне обмеження або сексуальне примушення. Інформаційно-комунікаційні технології виступають лише засобом реалізації насильства, а не самостійною формою.

Подібний підхід простежується і в інших галузях правового регулювання. Дії, що здійснюються із застосуванням електронних комунікацій, кваліфікуються відповідно до їх змісту, а не за технічним способом реалізації. Міжнародна практика також розглядає цифрові прояви насильства як модифікацію вже існуючих форм, що потребує вдосконалення механізмів захисту, але не створення нової класифікаційної категорії.

Таким чином, використання ІКТ у контексті домашнього насильства доцільно розглядати як технологічно зумовлений спосіб вчинення психологічного, економічного або сексуального насильства. Виокремлення кібернасильства як самостійної форми не має достатнього теоретичного обґрунтування, оскільки не створює нової якісної характеристики діяння [6].

Більш ефективним напрямом удосконалення законодавства є уточнення існуючих визначень форм домашнього насильства шляхом прямої вказівки на можливість їх вчинення із застосуванням засобів електронних комунікацій. Такий підхід дозволяє адаптувати правове регулювання до цифрової реальності без штучного розширення системи класифікації насильницьких проявів.

Список використаних джерел:

1. Степаненко О.В. Кібернасильство як форма домашнього насильства. *Держава та регіони*. 2022. Сер.: Право. № 4 (78). С. 224-228.
2. Головка О.М., Шпак К.О., Микита А.А. Динаміка правопорушень під час пандемії COVID19: домашнє насильство та кібернасильство. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 1 (16). С. 70-78.
3. Лубенець І. Кібернасильство (кібербулінг) серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Jurnalul Juridi National: teore si practica*. Junie, 2016. С. 169-173.

4. Найдьорова Л.А. Кібербулінг або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини: методичні рекомендації. Київ, 2014. 80 с.

5. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

6. Бахаєва А. С. Інформаційно-комунікаційні технології: спосіб учинення чи підстава виокремлення самостійної форми домашнього насильства? *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2025. № 3 (110). С. 82-90. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2025.3.07>.